

Tóth Bettina

Klímacsúcsokból sosem elég!

Nemrég ért véget a COP29-klímacsúcs Bakuban, amely általánosságban foglalkozott a klímaváltozás okozta kihívásokkal és az azokra adott válaszokkal. Emellett vannak olyan nemzetközi találkozók is, amelyek a klímaváltozás egy-egy specifikus részével foglalkoznak; erre példa a másfél hete zajló COP16, amely az elsivatagosodás témakörére épül.

Az ENSZ részes feleinek konferenciái (*Conference of the Parties – COP*) közül általában az évente megrendezett, az éghajlatváltozással foglalkozó (*United Nations Framework Convention on Climate Change – UNFCCC*) esemény kap nagyobb publicitást; így volt ez a novemberben Bakuban zajló COP29 esetében is.¹ A részterületeket érintő találkozókról már sokkal kevesebb szó esik, pedig ezeken az eseményeken is kardinális kérdésekről döntenek a résztvevők. Így van ez a december 2. és 13. között Szaúd-Arábia fővárosában, Rijádban zajló, az elsivatagosodás elleni küzdelemről szóló ENSZ-egyezmény részes feleinek (*United Nations Convention to Combat Desertification – UNCCD COP16*) konferenciáján is.²

A konferenciát a globális aszályvédelmi rendszerről szóló tárgyalások dominálják, mind a megvalósítást, mind a finanszírozást illetően. Mindezekre azért van szükség, mert a Magyarországon is jelentős klímahatás, vagyis az aszály³ – amelyet az éghajlatváltozás és a nem fenntartható mezőgazdaság csak erősít – gyakorisága és intenzitása az ezredforduló óta közel 30%-kal nőtt, ami veszélyezteti a mezőgazdaságot, a vízbiztonságot és 1,8 milliárd ember megélhetését.⁴

Ahogy a COP29-en is a klímafinanszírozás került a tárgyalások középpontjába, Rijádban is hasonló bejelentések és megállapodások születtek. A Szaúd-arábiai Királyság a Rijádi Globális Aszályellenálló Képesség Partnerségének (*Riyadh Global Drought Resilience Partnership*) életre hívásával és annak kéréseiben 150 millió dollárral, az Iszlám Fejlesztési Bank és az OPEC Nemzetközi

¹ TÓTH 2024.

² COP16 2024.

³ SZENTES 2022.

⁴ Global Response to Drought Takes Center Stage at UN Land Conference in Riyadh 2024.

Fejlesztési Alapja 1-1 milliárd dollárral, az Arab Koordinációs Csoport pedig 10 milliárd dollárral járul hozzá a talajromlás, az elsivatagosodás és az aszály elleni küzdelemhez, az eddigi reaktív működés felszámolása helyett a proaktivitást támogatva. A világ nyolcvan legsebezhetőbb országa számára ebből a forrásból biztosítanak majd támogatásokat, hiteleket, biztosításokat, hogy csökkentsék az aszályal szembeni kitettségüket.

A konferencia során azt a jelentést is közzétették, amelyet az Európai Bizottság Közös Kutatóközpontjával készítettek.⁵ A dokumentum számos olyan kulcsüzenetet fogalmaz meg, amely eddig is nyilvánvaló volt, ugyanakkor még mindig nem kap elegendő figyelmet. Megállapítja többek között, hogy „[a]z aszályok a természetes éghajlati változékonyság, az antropogén – vagyis emberi tevékenység okozta – éghajlatváltozás, valamint a víz- és földkészletekkel való rossz emberi gazdálkodás kombinációjából erednek”, és „a klímamodellek szerint a jövőben gyakoribb és súlyosabb formában fognak jelentkezni”. Amellett, hogy a környezetre negatív hatást gyakorolnak, számos társadalmi és gazdasági következményük van, ezért több ágazatot átfogó szakpolitikai tevékenységre van szükség.

Az UNCCD célkitűzései alapján a 2025–2030 közötti időszakra szükséges éves beruházásokat 355 milliárd dollárra becsülik. Az ugyanerre az időszakra tervezett beruházások azonban csak évi 77 milliárd dollárt tesznek ki, így további 278 milliárd dollárt kellene mozgósítani. A jelentés emellett azt is részletezte, hogy a magánszektorból nem érkeznek beruházások a földterületek helyreállítására és az ellenálló képesség növelésére, ugyanakkor – többek között – az élelmiszeriparban érintett vállalatoknak még az országoknál is nagyobb érdeke rejlik a termőföldek megfelelő minőségű rendelkezésre állásában, hiszen jelentős profittól eshetnek el. Így ahogy az éghajlatváltozással általánosságban foglalkozó COP29-en elfogadott tőkeallokálás esetében is, itt is azon kell lennie a hangsúlynak, hogy évente minél több forrást vonjanak be nemcsak az országok részéről, hanem a privát szféra nagymértékű mozgósításával is.

2024. december 11.

⁵ TORETI 2024.

Felhasznált irodalom

- COP16 (2024): Over \$12 Billion Pledged for Land Restoration and Drought Resilience Amid Crunch COP16 Land Financing Talks. *COP16 Riyadh*, 2024. december 3. Online: www.unccd-cop16.org/news-room/news-details?lang=en&id=177
- Global Response to Drought Takes Center Stage at UN Land Conference in Riyadh (2024). *United Nations Sustainable Development*, 2024. december 3. Online: www.un.org/sustainabledevelopment/blog/2024/12/cop16-un-land-conference-opening-pr/
- SZENTES Olivér (2022): Szárazság Magyarországon 2022-ben és a múltban. *HungaroMet Magyar Meteorológiai Szolgáltató Nonprofit Zrt.*, 2022. július 5. Online: www.met.hu/ismetret-tar/erdekessegek_tanulmanyok/index.php?id=3198&hir=Szarazsag_Magyarorszagon_2022-ben_es_a_multban
- TORETI, Andrea et al. (2024): *World Drought Atlas*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Online: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC139691>
- TÓTH Bettina (2024): Mire lesz elég évi 300 milliárd dollár? *Ludovika.hu*, 2024. november 29. Online: www.ludovika.hu/blogok/ot-perc-europa-blog/2024/11/29/mire-lesz-eleg-evi-300-milliard-dollar/